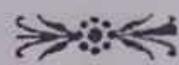

नाम् । याहि सर्वात्मभावेन संयास्यस्यकुतोभयः”
 इत्यादीतिदिक् । अत एव श्रुतिः—“आत्मानं द्वेषा-
 ऽपातयत पतिश्च पत्नी चाभवताम्” इति, व्यास-
 सूत्रे “लोकवत्तु लीला कैवल्यम्” इति, “सर्व-
 ज्ञानस्वरूपं हि ब्रह्म पूर्वं रिरंसया । ततोऽखिलजग-
 द्रूपं भूत्वा तत्रातिदुस्तराः । भक्ताः सर्वे परित्यज्य
 प्रभुप्राप्त्यै यथा रहः । साक्षात्स्वरूपदानेन परा-
 लीलेयमित्यपि । लीलासंबन्धिनस्तत्र सर्वे भगवदा-
 त्मकम् । प्रवर्तकत्वतो वेणुनादो वेदात्मकोऽत्र हि” ।
 “यतो वाचो निवर्तते अप्राप्य मनसा सह” । इति,
 श्रुतिः “आनन्दं ब्रह्मणो विद्वान् न विभेति ।
 कुतश्चन” इति चेति दिक् ।

इति श्रीमद्वल्लभाचार्यविरचितं गायत्रीभाष्यं संपूर्णम् ।

अथ गायत्रीव्याख्या ।

श्रीकृष्णः शरणं मम ।

श्रीकृष्णः स्वात्मनः सर्वशुत्पाद्य विविधं जगत् ।

तदासक्तांशबोधाय शब्दब्रह्माभवत्स्वयम् ॥ १ ॥

तत्र सर्गादिभिः क्रीडन्निन्यानंदरसात्मकः ।

निजभावप्रकाशाय गायत्रीरूप उद्बभौ ॥ २ ॥

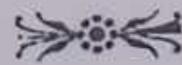
सा षड्गुणयुतं सर्वदेवबीजं गुणातिगम् ।
 सर्वावताररूपं हि सर्वतत्त्वोपबृंहितम् ॥ ३ ॥
 शृंगारैश्वर्यसंयुक्तं पुरुषद्वयपूरणम् ।
 भक्त्या सर्वैन्द्रियाह्लादि चतुर्विंशाक्षरं ततः ॥ ४ ॥
 मार्गत्रयप्रकटनं भावत्रयविवर्धनम् ।
 सच्चिदानन्दपूर्णं च त्रिपदेति प्रकीर्त्यते ॥ ५ ॥
 छंदो मंत्रस्य गायत्री प्रेमोल्लासादहर्निशम् ।
 गायन्तं त्रायते भावमाच्छादयति चैव हि ॥ ६ ॥
 विश्वामित्रो जगन्मित्रमृषिरत्र हरिःस्वयम् ।
 मित्रे चर्षाविति प्रोक्तेः पूर्वाद्यापि प्रतीयते ॥ ७ ॥
 सविता सर्वबीजानां निजानां देवतास्य हि ।
 आचार्यो भगवानग्निमुखमस्य प्रकीर्तितम् ॥ ८ ॥
 गतिज्ञानार्थधातूक्त्या न लोपाच्च प्रतीयते ।
 लोपस्यादर्शनात्मत्वात्प्राकृतानुकृतिर्मया ॥ ९ ॥
 ब्रह्मा शिरो जगद्बीजं सत्यलोकस्थितेरपि ।
 यज्ञात्मकोजगद्ब्रथापी शृंगाररसविग्रहः ॥ १० ॥
 विष्णुर्हृदयमित्युक्तं हृदयं हृदयं श्रुतौ ।
 तत्तद्धर्मप्रधानत्वात्सर्वं च स्वयमेव हि ॥ ११ ॥
 रुद्रःशिखेति कथनात्क्लेशात्मा स निरूपितः ।
 अहंकारो बंधरूप इति बद्धा शिखा मता ॥ १२ ॥

- मुखस्याग्नित्वकथनात्तज्ज्वाला च शिखा मता ।
 लौकिकी दुष्टदाहाय घोरातनुरिति श्रुतेः ॥१३॥
 पृथिवी भगवत्कीर्तिरूपत्तेः कारणं मतम् ।
 भक्तिबोधाय चरणरेणुरूपत्वकीर्तनम् ॥१४॥
 प्रियत्वाय हरेः सर्वप्राणात्मत्वेन वर्णनम् ।
 शुक्लभास्वरूपं तु श्वेतवर्णेतिकीर्तितम् ॥१५॥
 भगवद्योग्यतासिद्धयै श्वेतः सर्वाधिको मतः ॥
 सांख्यानसगोत्रत्वं भगवद् भागसिद्धये ॥ १६ ॥
 स हि ब्रह्म परं जीवः सच्चिदानन्दतोभयोः ॥
 सगोत्रत्वमतः प्रोक्तं नैव लक्षण्यमण्वपि ॥ १७ ॥
 भगादेशादयो वापि शक्तयश्चंद्रियाणि च ॥
 ज्ञानानि खंडाखंडानि कुक्षौ सर्वविनिश्चयात् ॥१८॥
 धामान्यर्थं विभावाश्च सर्वोपनिषदः शिरः ॥
 समीपनयने विष्णोर्विनियोगः प्रकीर्तितः । १९ ॥
 सप्त व्याहृतयः प्रोक्ता भूरैश्वर्यमुदाहृतम् ॥
 सर्वाधारत्वतस्तावच्छक्तित्वान्नास्य बाधनम् ॥ २० ॥
 अंतरिक्षत्वकथनाद्भुवो वीर्यं निरूपितम् ॥
 सुवः श्रीः श्रीर्मनुष्यस्य कथनादवसीयते ॥ २१ ॥
 महो यशः परं प्रोक्तं मुखं तेजस्ततोऽत्र हि ॥
 जनो वैराग्यमित्युक्तं तापनाशकता यतः ॥ २२ ॥

जनताया तु तन्मुख्यमतोजन इतीरितम् ॥
 यस्य ज्ञानमयं प्रोक्तं तपस्तस्मात्तदेव हि ॥ २३ ॥
 सत्यं परमिति प्रोक्तं स्वरूपमिति निश्चितम् ॥
 लोकवेदप्रसिद्धार्थकथनाय तदीयताम् ॥ २४ ॥
 द्वादशात्मत्वकथनात्सविता पुरुषोत्तमः ॥
 रूपमासक्तिजनकं वरषीयमितीरितम् ॥ २५ ॥
 वरणे स्वार्थपरतानिवृत्त्यै वृणुते यतः ॥
 अन्योन्यरसबोधाय तथा वा समुदीरितम् ॥ २६ ॥
 भयकामाद्यभावाय भोग्यत्वाय च भर्जनम् ॥
 दशलीलावबोधाय देवत्वं दुर्लभत्वतः ॥ २७ ॥
 दशावस्थावबोधाय प्रीतिर्ध्यानं च कीर्तितम् ॥
 स्वस्थायोग्यत्वतो बुद्धिप्रेरणं ध्रुववन्मतम् ॥ २८ ॥
 निरोधसिद्धये धीषु बहुत्वं परिकीर्तितम् ॥
 जीवे बहुत्वकथनं तत्संबन्धिषु सिद्धये ॥ २९ ॥
 नित्यसंबन्धसिद्धयर्थं षष्ठी जीवेशयोर्मता ॥
 उत्सिक्तभावबोधाय स्वभावत्याजनाय च ॥ ३० ॥
 बांछाधिक्यज्ञापनाय प्रकर्षः परिकीर्तितः ॥
 आशीरंते पूर्णतायै प्रेरणं सर्वतोऽधिकम् ॥ ३१ ॥
 आपः श्रद्धाधर्ममूलं ज्योतिरप्यस्फुटौ परौ ॥
 भावास्त्रयो मंत्रपूर्तौ प्रोक्ताव्याहृतयः स्फुटाः ॥ ३२ ॥

दोषाभावाय सर्वस्य ब्रह्मात्मत्वेन कीर्तनम् ।
 नवीनभावजनक उभयोरतिवर्धनः ॥३३॥
 तस्मात्प्रणव इत्युक्तस्तस्याप्यर्थोऽयमेव हि ॥३४॥
 इति श्रीमद्विठ्ठलदीक्षितानां हस्ताक्षरैः सुलिखिता-
 न्येतानि पद्यानि ॥ “यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे
 तथा गुरौ । तस्यैते कथिता ह्यर्थाः प्रकाशंते महा-
 त्मनः” इति श्रुतेः ॥ इत्यपि तत्रैव । श्रीगोपीजन-
 वल्लभाय नमः ॥

इति श्रीमद्विठ्ठलेश्वराचार्यकृता गायत्रीव्याख्या समाप्ता ।

अथ त्रिविधलीलानामावली ।

श्रीकृष्णाय नमः ।

नामावलीं प्रवक्ष्यामि केशवस्यातिवल्लभाम् ।
 यस्याः संकीर्तनाद्बिष्णुरात्मानं संप्रयच्छति ॥१॥
 श्रीकृष्णाय नमः ॥१॥ नराकृतये नमः ॥२॥
 परब्रह्मणे नमः ॥३॥ यदुकुलचूडामणये नमः ॥४॥
 वसुदेवनन्दनाय नमः ॥५॥ भूमिक्लेशहराय नमः ॥६॥
 पुण्यश्रवणकीर्तनाय नमः ॥७॥
 कलिमलसंहतिकल्पकयशःपुंजाय नमः ॥८॥